

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 2. juni 2021 blev i sag nr. 95826:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning. Han har i klageskema af 23/9 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Hvad klager jeg over:

- PFA vil skære 25% af min pensionsordning med kort varsel på et udokumenteret grundlag.
- PFA har gennem årene ikke informeret om min pensionsordnings økonomi og slet ikke om, at ordningens økonomi var i fare for at blive ændret med kort varsel. Information om pensionsordningen har perioden 2010-2020 ikke været tilgængelig hverken på Pensionsinfo eller på mit PFA.
- PFA har misinformeret om pensionskassens økonomi, idet sporadiske depotregnskaber, som jeg kun efter særskilt anmodning har modtaget for 2015, 2016 og 2020, viser, at jeg har fået tilskrevet bonus. Den gængse definition på bonus er som udtrykt her: Livsforsikringsvirksomheder, som har valgt at indgå sådanne aftaler, kan vælge at give forsikringstagerne bonus, hvis det under forsikringsaftalens løbetid viser sig, at livsforsikringsvirksomheden har haft et overskud på forsikringerne. Dette sår tvivl om, at pensionsordningen virkeligt har været nødlidende i flere år. Hvis det alligevel skulle være tilfældet, så er jeg misinformeret af PFA.
- PFA henholder sig i såvel i begrundelsen for nedsættelse af min pension som i Deres klagesvar til det lave renteniveau. I begge tilfælde drejer det sig kun om generelle overordnede betragtninger, som intet viser noget om, hvordan PFA har administreret min pensionsordning. PFA skriver direkte i klagesvar, at de ikke vil afgive en mere detaljeret forklaring på nedsættelsen.
- Min konklusion er derfor, at PFA ikke har administreret ordningen på en for mig en ordentlig måde. PFA følger ikke god forsikringsskik i denne sag.

Historik

Efter en ekstraordinær generalforsamling i 2010 i J. Hempels Pensionskasse overtog PFA kassens formue og pensionsforpligtigelser. Fil vedlagt. Jeg modtog et pensionstilsagn (vedlagt 2010-09-27 PFA pensionstilsagn), som består af et garanteret og et ikke garanteret beløb.

1. september 2013 starter min udbetaling fra ordningen – af garanteret såvel som ikke garanteret beløb. Beløbene har ikke ændret størrelse siden.

4. juni 2020 meddeler PFA, at det ikke garanterede beløb bortfalder pr. 1. jan 2020 [2021].

...

Hvad vil jeg opnå:

- PFA genoptager/fortsætter udbetaling af midlertidigt tillæg til min pension i fuldt omfang – eller i et omfang, hvor PFA kan dokumentere, at de har administreret pensionskassemidlerne på en ordentlig måde.
- PFA pålægges nu og fremover at informere om min pensionsordning på en fyldestgørende måde."

I brev af 11/12 2020 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Hvilken type forsikring er der tale om?

Forsikredes police overgik den 17. september 2010 til PFA i forbindelse med en samlet overdragelse af JC Hempel Pensionskasse til PFA med virkning fra den 1. oktober 2010, dublet 2. Forsikredes ordning i PFA er placeret i gennemsnitsrente med opsparing til livrente. Forsikrede påbegyndte aldersudbetaling den 1. september 2013.

Hvad handler tvisten om – parternes overordnede synspunkter?

Tvisten omhandler, hvorvidt PFA er berettiget til at fastholde bortfald af et ugaranteret tillæg med et varsel herom til forsikrede på 6 måneder samt, om PFA kan anses for at have misinformeret om pensionskassens økonomi. Endelig sættes der spørgsmålstegn ved, om PFA har administreret ordningen på en tilfredsstillende måde.

Forsikrede gør følgende gældende:

- a) At det må anses for at være i strid med god skik, at lade et ugaranteret tillæg bortfalde med et varsel på 6 måneder samt, at grundlaget herfor er udokumenteret.
- b) At PFA ikke løbende har informeret om pensionsordningens økonomi, herunder særligt som følge af, at depotregnskaber viser, at forsikrede har fået tilskrevet bonus.
- c) At forsikrede ikke har haft adgang til sine oplysninger på mitpfa.dk eller på pensionsinfo.
- d) At PFA ikke har administreret ordningen på en ordentlig måde.

PFA gør følgende gældende:

- a) At varslingen har været korrekt samt i overensstemmelse med reglerne om god skik, idet tillægget netop var ugaranteret og dermed ikke med sikkerhed kunne opretholdes, og at grundlaget for bortfaldet af tillægget endvidere er grundigt dokumenteret over for forsikrede.
- b) At tillægget var ugaranteret og at dette blev vedtaget med 2/3 flertal på generalforsamling og uden en eneste efterfølgende indsigelse på baggrund af udsendt redegørelse af 8. juli 2010 til medlemmerne.

- c) At PFA ikke i tilstrækkelig grad har fremsendt årlige opgørelser til forsikrede under Hempels pensionskasse. Dette har Finanstilsynet den 14. august 2020 givet PFA et påbud samt en påtale for. PFA har som følge af påbuddet rettet op og vil fremadrettet sikre, at forsikrede årligt får de oplysninger, som forsikrede er berettiget til.
- d) At Ankenævnet, i henhold til § 4 i Ankenævnets vedtægter, bør afvise at tage stilling til det forhold, at forsikrede ikke har adgang til pensionsordning ...54 på mitpfa.dk eller på pensionsinfo, idet dette forhold ikke angår et økonomisk mellemværende mellem parterne. Det er i øvrigt PFAs opfattelse, at PFA ikke er forpligtet hertil.
- e) At PFA har administreret ordningen på en ordentlig måde og i henhold til det, der blev vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling i Hempels Pensionskasse den 22. juni 2010.

Sagsfremstilling

Det blev den 22. juni 2010, på en ekstraordinær generalforsamling i JC Hempels Pensionskasse, besluttet at overdrage pensionskassens aktiver og forpligtelser til PFA. Baggrunden for overdragelsen var, at pensionskassens økonomi var dårlig, og pensionskassens aktuar oplyste, at *'fremtidsudsigterne ved fortsat drift ville være alt andet end lyse.'* Pensionskassens aktuar vurderede videre, at der var tre store latente risici for pensionskassen, herunder bl.a. rentefald. Aktuaren vurderede endvidere, at hvis situationen udviklede sig ugunstigt, ville det til enhver tid slå hurtigere igennem i pensionskassen end efter overdragelse til PFA. Det blev vedtaget, at der skulle indføres en ny bestemmelse i pensionsregulativet, der gjorde, at pensionen ville komme til at udgøre en garanteret del og et ugaranteret tillæg. Den ugaranterede del var en størrelse, der hvert år skulle vurderes og derved kunne give anledning til op- eller nedjusteringer efter nærmere aftalte vilkår. Referat af mødet, doublet 1.

Beslutningen om overdragelse til PFA og om at nedsætte de garanterede ydelser blev vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling med 2/3 flertal, og herefter iværksatte pensionskassen i samarbejde med PFA en overdragelsesproces. Som led i overdragelsen blev der den 8. juli 2010 udsendt en redegørelse til medlemmerne, hvor det vedtagne forslag om opdeling af ydelserne i en garanteret og en ugaranteret del blev forklaret. Det fremgik af redegørelsen, at de ugaranterede ydelser ville kunne nedsættes af PFA.

Der var mulighed for at fremkomme med indsigelser mod ændringen af pensionsregulativet, og blot en enkelt indsigelse ville betyde, at forslaget ville bortfalde. Pensionskassen modtog ikke nogen indsigelser. Efterfølgende godkendte Finanstilsynet overdragelsen, og den blev derefter gennemført som planlagt.

Den 27. september 2010 sendte PFA et velkomstbrev til forsikrede, doublet 2. Sammen med velkomstbrevet var vedlagt en pensionsoversigt, hvoraf det fremgår, at forsikredes pension var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg. Det fremgår endvidere af pensionsoversigten, at PFA ikke er forpligtet til at udbetale det ugaranterede tillæg.

Den 30. april 2012 sendte PFA en årsoversigt til forsikrede, hvoraf det fremgår, at forsikredes pension var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg samt at PFA ikke er forpligtet til at udbetale til det ugaranterede tillæg. Årsoversigten fremlægges som bilag 1.

Den 7. november 2012 sendte PFA en beregning til forsikrede på, hvad der kunne udbetales fra policen såfremt, udbetalingen startede den 1. januar 2013. Af beregningen fremgår det endvide-

re, at forsikredes pension var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg samt, at PFA ikke er forpligtet til at udbetale til det ugaranterede tillæg. Beregningen fremlægges som bilag 2.

Den 30. maj 2013 sendte PFA en beregning til forsikrede på, hvad der kunne udbetales fra ordningen såfremt, udbetalingen i stedet blev påbegyndt den 1. september 2013. Af beregningen fremgår det også, at forsikredes pension var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg samt, at PFA ikke er forpligtet til at udbetale det ugaranterede tillæg. Beregningen fremlægges som bilag 3.

Forsikrede startede i september 2013 udbetaling af livsvarig livspension fra policen.

PFA har siden udbetalingsstart hvert år sendt en årsoversigt til forsikrede, hvoraf både foregående års ydelse fremgår samt ydelsen for det kommende år. Årsoversigt af 21. december 2013 fremlægges som bilag 4.

Den 5. januar 2016 sendte PFA en depotoversigt for 2015 til forsikrede. Af depotregnskabet fremgår det, at der var tilskrevet en 'risikobonusudbetaling' på 42.303 kr. Depotregnskabet fremlægges som bilag 5.

Den 1. juni 2017 sendte PFA en depotoversigt for 2016 til forsikrede. Af depotregnskabet fremgår det, at der var tilskrevet en 'risikobonusudbetaling' på 46.578 kr. Depotregnskab fremlægges som bilag 6.

Den 3. juni 2020 sendte PFA et brev til forsikrede, hvoraf det fremgår, at det ugaranterede tillæg vil bortfalde pr. 1. januar 2021. PFA oplyste, at tillægget oprindeligt var beregnet ud fra en forventet forrentning på 3,5 % efter skat, og at det lave renteniveau og øgede krav til hensættelser betød, at PFA ikke længere havde mulighed for at udbetale tillægget, dublet 3.

Den 29. juni 2020 sendte PFA et depotregnskab for perioden 1. januar 2019 til 1. august 2020. Af depotregnskabet fremgår det, at der var tilskrevet et 'bonustillæg' på 41.315 kr. Depotregnskabet fremlægges som bilag 7.

Den 5. juli 2020 indsendte forsikrede en klage til PFA. Forsikrede klagede over, at varslet for bortfald af tillæg var for kort. Forsikrede anførte endvidere, at bortfaldet skete på et udokumenteret grundlag. Endelig klagede forsikrede over, at PFA ikke gennem årene har informeret om pensionsordningens økonomi, dublet 4.

Den 15. juli 2020 besvarede PFA klagen og uddybede beslutningen om bortfald af tillægget med, at betingelserne for at opretholde tillægget ikke længere er til stede. PFA redegjorde for, at der var oparbejdet et stort underskud i det akkumulerede regnskab for den samlede ordning, hvorfor det ikke ville være økonomisk forsvarligt at opretholde det ugaranterede tillæg, dublet 5.

Den 16. juli 2020 sendte PFA et brev til alle de omfattede forsikrede med uddybende og udførlig forklaring på, hvorfor tillægget ville bortfalde, inklusiv den ønskede konkrete dokumentation herfor, dublet 6.

Den 8. august 2020 indsendte forsikrede på ny en klage, hvor klagepunkterne fastholdtes. Derudover ønskede forsikrede dokumentation for det opståede underskud på ordningen og en forkla-

ring på, hvorfor det fremgår af depotregnskaberne, at der var tilskrevet 'bonus' samtidig med, at der var opstået et underskud på ordningen, dublet 7.

Den 25. august 2020 besvarede PFA klagen. Der blev i klagesvaret henvist til brevet af 16. juli 2020 fra PFA, hvor der blev redegjort for, hvorfor forudsætningerne for at udbetale det ugaranterede tillæg ikke længere var til stede. Tilskrivning af 'bonus' blev ligeledes uddybet, og det blev forklaret, at beløbene angivet som henholdsvis 'risikobonusudbetaling' og 'bonustillæg' i depotregnskabet, reelt dækker over de tilskud til depotet, der har været nødvendige for at sikre, at depotet svarer til den forsikringstekniske reserve, og således ikke har karakter af egentlig bonus. PFA beklagede samtidig den anvendte ordlyd, dublet 8.

Begrundelse for PFA's afgørelse

Indledningsvist skal PFA bemærke, at forsikrede fra start har været bekendt med, at den oprindelige ydelse efter overgangen til PFA fra Pensionskassen, ville være opdelt i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg. Dette blev tydeligt og gentagne gange oplyst de forsikrede på pensionskassens ekstraordinære generalforsamling den 22. juni 2010, hvilket også fremgår af referatet herfra, hvor det også fremgår, at størrelsen på det ugaranterede tillæg hvert år ville blive vurderet og at dette blev klart kommunikeret. Dette kunne give anledning til både op- og nedjusteringer baseret på et samlet regnskab for medlemmerne omfattet af ordningen. Det fremgår endvidere af den efterfølgende redegørelse, som pensionskassen udsendte til medlemmerne. PFA bemærker, at ingen af medlemmerne på baggrund af redegørelsen gjorde indsigelser herimod.

At ordningen var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg, fremgik ligeledes af den vedlagte pensionsoversigt til det velkomstbrev, som forsikrede modtog fra PFA ved overgangen til PFA i september 2010. Her fremgik den garanterede ydelse og det ugaranterede tillæg med beløb, hvor der endvidere var anført følgende til det ugaranterede tillæg:

'at udbetalingen ikke er garanteret betyder, at vi forventer fortsat at kunne udbetale beløbet, men vi ikke er forpligtet til det.'

PFA bemærker, at et ugaranteret tillæg i sagens natur hverken er helt eller delvist garanteret, hvorfor der aldrig kan være sikkerhed for, at tillægget vil komme til udbetaling, og at det vil kunne bortfalde helt eller delvist, hvis forudsætningerne for tillægget ikke længere er til stede.

Forsikrede var således både før og umiddelbart efter overdragelsen af pensionskassen klart blevet oplyst om, at ordningen indeholdt hhv. en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg – og at PFA ikke var forpligtet til at udbetale dette.

PFA bemærker, at den omstændighed, at forsikrede i perioden 2013-2019 har modtaget årsoversigter med oplysninger om det foregående og det næste års månedlige pensionsudbetalinger, hvor det ikke er specificeret, at det kun er en del af udbetalingen, der er garanteret, ikke kan medføre, at forsikrede kan have fået en berettiget forventning om, at hele pensionsudbetalingen er blevet garanteret.

Til støtte herfor skal PFA anføre, at størrelsen af pensionsudbetalingerne i de fremsendte årsoversigter ikke kan anses for at være et dækningstilsagn om, at de pågældende pensionsudbetalinger fremover vil blive opretholdt med samme beløb. De årlige årsoversigter er udtryk for information om det forgangne og det kommende års månedlige udbetaling og den heri indeholdte A-skat. Disse årsoversigter kan ikke uden særlige holdepunkter tages som udtryk for tilsagn, der garanterer

fremtidige pensionsudbetalinger af en givet størrelse, hvis de fraviger den aftale, der i forvejen er indgået, medmindre der er tydeligt markeret en vilje hertil. Årsoversigterne skal således fortolkes i overensstemmelse med den aftale, der er indgået mellem forsikrede og PFA.

I forsikredes situation følger aftalen navnlig af generelforsamlingsbeslutningen i juni 2010 og referatet heraf, den i september 2010 fremsendte pensionsoversigt, og tilbuddet om udbetaling fra 2013. Her fremgår det klart, at det kun var en del af ydelsen, der var garanteret – og at ydelsen bestod af et ugaranteret tillæg.

Oplysningerne i de fremsendte årsoversigter er kortfattede i forhold til størrelsen af ydelsen og den omstændighed, at forsikrede ikke i disse årsoversigter har fået udspecificeret hvilken del af pensionsudbetalingerne, der var garanterede, respektive ugaranterede, kan ikke tages til indtægt for, at pensionsudbetalingerne er blevet (fuldt) garanteret.

Det er således PFA's opfattelse, at det både før og efter generalforsamlingen og efter overgangen til PFA, har eller burde have været klart for forsikrede, at forsikredes pensionsordning bestod af en garanteret og en ugaranteret del, hvoraf PFA ikke var forpligtet til at udbetale sidstnævnte. Den efterfølgende kommunikation har ikke ændret på dette grundlæggende vilkår.

Varsling af bortfald af det ugaranterede tillæg

Det er PFA's opfattelse, at et varsel på 6 måneder fra den 3. juni 2020 til den 1. januar 2020 [2021] må anses for at være tilstrækkelig og i overensstemmelse med bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører i forhold til bortfaldet af det ugaranterede tillæg.

Der er ikke ved lov eller i anden regulering fastsat en bestemt længde for varsel ved ændringer af pensionsydelse, men det følger af § 19 i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører, at forsikringsselskaber ved væsentlige ændringer skal varsle ændringen til forsikringstagerne senest 30 dage inden forsikringsperiodens udløb. Dette må antages at være minimumslængden for et varsel – også selvom § 19 ikke gælder for pensions- og livsforsikringer.

PFA er imidlertid klar over, at nedsættelsen af ydelsen har stor betydning for den enkelte forsikrede, og PFA har netop af denne grund valgt at give de forsikrede et varsel på 6 måneder – svarende 180 dage. Dette med henblik på at give de forsikrede bedre tid og mulighed for at indrette sig på nedsættelsen. Ankenævnet for Forsikring har i flere sager taget stilling til spørgsmålet om, hvad der er et tilstrækkeligt langt varsel for ændringer i pensionsforsikringer.

I kendelse 71108 og 68558, der angår vilkårsændringer, fandt Ankenævnet, at 3 måneders varsel var tilstrækkeligt.

Af ankenævnets praksis fremgår desuden flere kendelser om ændringer i erhvervsevnetabsydelse. PFA vurderer, at de retningslinjer, der fremgår af disse kendelser, tilsvarende må gælde for væsentlige ændringer i pensionsudbetalinger.

Ankenævnet har i sag 81291 vurderet, at 6 måneder er et tilstrækkeligt langt varsel ved stop af præmiefritagelse, og nævnet har i sag 92196 vurderet, at 2 måneder var tilstrækkeligt langt ved stop af udbetaling af erhvervsevnetabsydelse. I en tredje sag 78443 har nævnet vurderet, at et varsel på 3 måneder var tilstrækkeligt ved stop af udbetaling af erhvervsevnetabsydelse, og i den anledning udtalt:

'henset til ydelsernes karakter og bevillingsperiodens længde finder vi..., at klageren i overensstemmelse med nævnets almindelige praksis har krav på en vis omstillingstid.'

Det er således PFA's opfattelse, at ovenstående praksis støtter PFA's vurdering af, at det af PFA givne varsel på 6 måneder er fuldt ud tilstrækkeligt.

Dokumentation

For så vidt angår forsikredes påstand om, at nedsættelsen er sket på et udokumenteret grundlag, skal PFA bemærke, at det fremgår af referatet fra den ekstraordinære generalforsamling, at de ugaranterede tillæg ville blive vurderet hvert år, og at de vil blive reguleret efter et grupperegnskab for hele ordningen samt, at dette ville kunne give anledning til både op- og nedjusteringer. Det er endvidere oplyst, at PFA vil beregne den rentesats, som giver aktuarmæssig sammenhæng mellem pensionskassens samlede formue og de samlede forventede udbetalinger for alle medlemmer inklusiv de ugaranterede tilsagn. Denne rentesats er således et udtryk for den nødvendige minimumsforrentning af formuen, for at den kan finansiere de forventede samlede udbetalinger. Hvis denne beregnede rentesats var 0,75 procentpoints lavere end PFA's forventede afkast, ville PFA forhøje tillæggene, og omvendt, hvis den beregnede rentesatsrenten var højere, ville PFA være berettiget til at nedsætte tillæggene.

Det blev oplyst under generalforsamlingen, at PFA havde beregnet, at det ville kræve en fremtidig forrentning på ca. 3,5 % p.a., efter pensionsafkastskat af de samlede depoter og de fremtidige præmier, at fastholde de ugaranterede tillæg. Dette svarede netop til gennemsnittet af PFA's daværende forventede depotrente efter pensionsafkastskat over en 10-årig periode frem til 2020, og der var derfor aktuarmæssig sammenhæng mellem den forudsatte rente bag de samlede forventede udbetalinger og PFA's forventede fremtidige depotrente, som i øvrigt byggede på de daværende fælles samfundsforudsætninger om investeringsafkast, som hele pensionsbranchen benyttede.

PFA har i brevet til medlemmerne af 16. juli 2020 dokumenteret, at den nødvendige rente for at opnå aktuarmæssig sammenhæng i pensionsordningen mellem de samlede forventede udbetalinger og den tilbageværende formue, nu udgør 6 %. Til sammenligning udgør PFA's forventede, gennemsnitlige depotrente efter pensionsafkastskat over de næste 10 år nu kun 2,3%, og den nødvendige rente for pensionsordningen er således langt højere end PFA's forventede fremtidige depotrente, som bygger på de nugældende fælles samfundsforudsætninger. Der er derfor ikke længere den nødvendige aktuarmæssige sammenhæng, hvilket hænger sammen med det meget kraftige rentefald, der har været fra overdragelsen i 2010 frem til i dag.

Renteforskellen overstiger dermed 0,75 %, og der er derfor det fornødne grundlag for at foretage en nedsættelse, hvilket PFA også tidligere har oplyst forsikrede. PFA henviser til dublet 6 for yderligere teknisk beskrivelse af grundlaget for nedsættelsen.

PFA bemærker derudover, at det forhold, at PFA ikke årligt har reguleret det ugaranterede tillæg, ikke ændrer på PFA's ret til at lade tillægget bortfalde i sin helhed i 2020. Dette skyldes, at PFA ikke har tilkendegivet, at tillæggene fortsat ville blive udbetalt. Og selv om det fremgår af referatet, at man ser på de ugaranterede tillæg hvert år medfører det ikke et krav om, at tillæggene skal nedsættes årligt, hvis afkastet ikke er tilstrækkeligt.

Retspraksis og ankenævnspraksis ... har flere gange slået fast, at den omstændighed, at et forsikringsselskab i et gennemsnitsrenteprodukt har tilskrevet bonus i en periode, ikke bevirker, at forsikringsselskabet har pligt til at vedblive hermed, når den aktuelle situation for rente og inflation ikke længere giver mulighed herfor. Det er PFA's vurdering, at dette tilsvarende må gælde for de ugaranterede tillæg, der har karakter af en slags forlodsbonus. Det bemærkes i den forbindelse yderligere, at det forhold, at PFA ikke i de tidligere år har benyttet sig af sin ret til at nedsætte de ugaranterede tillæg, har betydet, at de omfattede forsikrede har fået en væsentligt større udbetaling i årene frem til og med 2020, end de ellers ville have fået. Og det ville ikke have ændret på, at tillæggene ville bortfalde helt pr. 1. januar 2021. Det er derfor uomtvisteligt, at de omfattede forsikrede på ingen måde har lidt noget økonomisk tab som følge af bortfaldet eller af PFA's administration af ordningen. Tværtimod, jf. ovenstående udsagn fra pensionskassens aktuar om, at hvis situationen udviklede sig ugunstigt, ville det til enhver tid slå hurtigere igennem i pensionskassen end efter overdragelse til PFA. I dag, 10 år senere, kan vi konstatere, at situationen har udviklet sig ugunstigt med et meget kraftigt rentefald.

I forlængelse heraf, skal PFA desuden anføre, at det er PFAs opfattelse, at PFA ikke har misinformet om pensionskassens økonomi ved i de til forsikrede tilsendte depotregnskaber at have anvendt ordet 'bonus'.

De beløb, der er i depotregnskaberne benævnes som 'risikobonusudbetaling' og 'bonusudbetaling', dækker over forsikringstekniske tilskud til depotet, der de enkelte år har været nødvendige at tilføre for at få depotet 'fyldt op', så det svarer til den forsikringstekniske reserve. Betegnelserne er beklageligvis ikke retvisende, hvilket PFA erkender. Depotet har været i underskud i forhold til den forsikringstekniske reserve, der skal være til stede i henhold til det tekniske beregningsgrundlag, hvorfor der er foretaget forsikringstekniske tilskud til depotet. De depottilskud, der på denne måde er tilskrevet på depoterne for policer omfattet af ordningen, er blevet betalt af den fælles 'overskudspulje' for de omfattede. Denne 'overskudspulje' er dermed blevet negativ.

Den samlede ordning har således oparbejdet et betydeligt underskud, hvilket kan forklares med, at de tildelte depotrenter siden overdragelsen har været i niveauet ca. 2 % (før pensionsafkastskat), hvorimod det underliggende regnskab omfattende både de garanterede og de ugaranterede dele, som nævnt hvilede på en forudsætning om en gennemsnitlig depotrente (efter pensionsafkastskat) på 3,5 %. Dette er uddybet i dublet 6.

Det skal understreges, at PFA's forudsætninger på overdragelsestidspunktet ikke kan anses for at være urealistiske, idet de som nævnt hvilede på de afkastforudsætninger, som var fælles for hele branchen. Det forhold, at de omtalte beløb i depotregnskaberne burde være benævnt som 'tekniske depottilskud', hvilket PFA medgiver, ændrer ikke ved de reelle økonomiske forudsætninger, som ordningen hviler på.

Det er PFA's klare opfattelse, at PFA har administreret ordningen på en ordentlig og ansvarlig måde og på en for medlemmerne mere gunstig måde, end det, der blev gennemgået og vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling. Til støtte herfor, bemærker PFA, at PFA har udbetalt det ugaranterede tillæg fuldt ud til Hempelordningens medlemmer siden overdragelsen, men at grundlaget herfor nu desværre er bortfaldet. I denne sammenhæng skal PFA bemærke, at pensionskassens aktuar på generalforsamlingen påpegede, at tillæggene ville være blevet nedsat langt tidligere, såfremt Pensionskassen havde fortsat sin drift. PFA har selvsagt ingen indflydelse på renteniveauet.

Af ovenstående grunde fastholder PFA derfor, at ordningen har været økonomisk administreret ordentligt i PFA.

PFA skal beklage, at PFA ikke i tilstrækkelig grad har fremsendt årlige opgørelser til forsikrede i pensionskassen. Dette har Finanstilsynet den 14. august 2020 givet PFA et påbud samt en påtale for. PFA har som følge af påbuddet rettet op og vil fremadrettet sikre, at de forsikrede årligt får de oplysninger, som de er berettiget til.

Slutteligt anmoder PFA Ankenævnet om at afvise at tage stilling til spørgsmålet om forsikredes manglende adgang til at se sin ordning på mitpfa.dk eller på pensionsinfo, idet der er tale om overholdelse af en oplysningsforpligtelse og ikke et økonomisk krav mod PFA. PFA skal dog bemærke, at det ikke er en del af oplysningsforpligtelsen iht. Informationsbekendtgørelsen, at PFA skal stille oplysninger til rådighed for forsikrede på mitpfa.dk og pensionsinfo.

Konklusion

PFA fastholder på ovenstående baggrund, at PFA har ret til at lade det ugaranterede tillæg bortfalde og at et varsel på 6 måneder er tilstrækkeligt.

Forsikrede har både før og efter overgangen til PFA været oplyst om, at forsikredes pensionsordning, der blev overført til PFA fra pensionskassen, var delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg. Disse oplysninger har forsikrede fået på skrift via tilsendt referat fra den ekstraordinære generalforsamling, redegørelse til medlemmerne fra Hempel af 8. juli 2010 og via PFA's løbende kommunikation til forsikrede.

Da PFA er klar over, at nedsættelsen har stor betydning for de forsikrede, har PFA valgt at give forsikrede et varsel, der iht. praksis er tilstrækkeligt, og som PFA har vurderet giver forsikrede rimelig mulighed for at indrette sig på nedsættelsen.

PFA fastholder derudover, at der særligt pga. renteudviklingen siden overdragelsen ikke længere er økonomisk grundlag i ordningen for fortsat at udbetale det ugaranterede tillæg. Grundlaget bag bortfaldet er efter PFA's opfattelse tilstrækkeligt dokumenteret over for forsikrede og PFA fastholder, at forsikrede hverken har manglet eller modtaget information fra PFA i et omfang, der kan medføre, at PFA har misinformeret omkring ordningens økonomi.

For så vidt angår PFA's økonomiske forvaltning af ordningen, er det således fortsat PFA's opfattelse, at PFA har forvaltet ordningen forsvarligt i forhold til det aftalte."

Klageren har i brev af 17/1 2021 fastholdt sine klagepunkter og bl.a. bemærket:

"Påbud fra Finanstilsynet

PFA har den 14. august 2020 modtaget et påbud fra Finanstilsynet vedr. PFA's håndtering af J.C. Hempels Pensionskasse (Bilag). *'Finanstilsynet påbyder derfor PFA at rette op på processer, forretningsgange og ansvarsfordeling, så det sikres, at PFA overholder sine informationsforpligtigelser' (...)* *'Finanstilsynet har endvidere konstateret, at der har været fejl i de prognoser, som er blevet udarbejdet til de eventuelle pensionstagere.'*

Påbuddet fra Finanstilsynet understreger min anmodning til PFA om at vise, hvordan min pension er beregnet, og hvordan PFA er kommet frem til, at hele den ugaranterede del af min pension skal bortfalde med kort varsel. Dette har PFA afvist. ... Generelle vendinger om den velkendte renteudvikling i de seneste 10 år siger intet om forholdene for min specifikke pension. Påbuddet påpeger desuden utvetydigt, at PFA generelt har misligholdt forpligtigelser overfor pensionskassens medlemmer, og at der derfor ikke kan være tillid til at pensionskassens midler er korrekt forvaltet.

PFA's Overtagelse af J.C. Hempels Pensionskasse

PFA's replik af 11. december 2020 nævner generalforsamlingen d. 22. juni 2020 [2010] i J.C. Hempels Pensionskasse. I den forbindelse burde PFA have overholdt de punkter, som blev vedtaget. Her henvises til vedtagelsen, som er nævnt i Generalforsamlingsreferatet, Bilag 1 – de vedtagne forslag, pkt. 1a...:

'Den garanterede del vil være bonusberettiget. Ved bonustildeling vil overskud blive udloddet gruppevis til henholdsvis gruppen af ikke pensionerede og gruppen af pensionerede medlemmer, så samtlige tilsagn i hver af de to grupper stiger med samme sats. Stigninger i den garanterede del vil forlods blive anvendt til at nedbringe den ugaranterede del med samme kronebeløb. Den ugaranterede vil blive reguleret efter et grupperegnskab for hele ordningen.'

Når PFA gennemfører så drastiske nedskæringer i min (og andres) pensioner, kan det kun være rimeligt, at PFA fremlægger det grupperegnskab, som de har forpligtiget sig til – år for år siden 2010. Heri ligger også en forventning om, at ordningen har givet overskud i en række år, således at den ugaranterede del af min pension burde være blevet nedsat og den garanterede del øget.

Forholdet mellem garanteret og ugaranteret pensionsudbetaling

Ifølge vedtagelsen på J.C. Hempels Pensionskasses generalforsamling og dermed grundlaget for PFA's overtagelse af såvel forpligtigelser som af en betydelig formue, forudses altså, at der kan ske forskydninger til fordel for en øget andel af den garanterede pensionsudbetaling. Som nævnt ovenfor har PFA intet meddelt gennem årene om et grupperegnskab, som blev vedtaget på generalforsamlingen. PFA har desuden intet meddelt om andelen af ugaranteret pensionsudbetaling i den årlige pensionsudbetalingsoversigt (se eksempelvis årene 2018-2021). Bilag (4 stk.): 2018, 2019, 2020, 2021 Pensionsudbetaling – police Det er desuden ikke meddelt i de få depotregnskaber, som er udsendt gennem årene – endda ikke i seneste pensionsoversigt fra 29. juni 2020. Bilag (2 stk.): 2016 og 2020 Depotregnskab ...

Tværtimod viser depotregnskaberne udbetaling af bonus, som efter gængs opfattelse er et beløb, som udbetales ved overskud – og som sådan også er omtalt i referatet fra generalforsamlingen d. 22. juni 2020 i J.C. Hempels Pensionskasse. PFA's opfattelse af bonus er vildledning af mig som kunde. (... Bilag 1 – de vedtagne forslag, pkt. 1a).

PFA har i hele den 10-årige periode siden 2010 holdt alle oplysninger om denne pensionsordning skjult. Modsat mine andre pensionsordninger har jeg aldrig haft adgang til at se depotregnskaber på mitPFA og på pensionsinfo. PFA har tilsidesat branchens almindelige oplysningspraksis, hvilket understreger PFA's manglende informationer om pensionsordningens udvikling. Dette er ikke god forsikringsskik.

Som pensionsmodtager hos PFA var der alt i alt frem til d. 3. juni 2020 (modtaget 10.6.20) derfor en klar forventning om, at denne pensionsordning var i god gænge, og at der ingen årsag kunne være til at nedsætte en ugaranteret del.

Varsling

PFA' varsel for denne væsentlige ændring er 6 måneder. PFA anser varslet for at være i god tid, og henviser til en række tidligere sager. Umiddelbart kan jeg ikke se, at disse sager er sammenlignelige med væsentlige og uventede ændringer i en livsvarig ydelse.

Jeg gør derfor fortsat gældende:

PFA har ikke administreret ordningen på en ordentlig måde. PFA har på et væsentligt punkt ikke opfyldt betingelserne for overtagelsen – PFA har ikke på årlig basis lavet et grupperegnskab, som viser udviklingen af forholdet mellem garanteret og ugaranteret pensionsudbetaling.

PFA har ikke underbygget med beregninger, at min ugaranterede pensionsydelse kan bortfalde. PFA's begrundelser begrænser sig til alment kendte og generel information om renteudviklingen i samfundet. Efter klage og længere korrespondance om dette emne, må jeg nu stille spørgsmålstegn ved, om PFA kan vise, at der er korrekt belæg for bortfald af den ugaranterede pensionsudbetaling.

PFA administrerer en pensionsformue for mig i denne ordning på ca. 1,8 mill kr. Det må være rimeligt at forlange at få indsigt i, hvordan formuen administreres, og hvordan den løbende pension beregnes.

PFA har ikke løbende informeret om, hvor stor en del af min pension, som var ugaranteret. Størrelsen af den ugaranterede pensionsudbetaling kunne ifølge den oprindelige aftale mellem J.C. Hempels Pensionskasse og PFA ændres ved bonusudbetaling. Det er derfor en naturlig forventning, når der iflg. mine depotregnskaber udbetales bonus, at det giver et billede af, at den ugaranterede pensionsudbetaling er sikret og måske endda konverteret til garanteret pensionsudbetaling. PFA's information har været både mangelfuld og vildledende.

PFA har netop vedr. information til mig (og andre) som forsikringsmodtager modtaget et påbud fra Finanstilsynet vedr. manglende information, men det retter ikke op på 10 års mangler.

PFA bør fortsætte udbetalingen af den ugaranterede pensionsydelse. Som minimum bør den ugaranterede pensionsydelse udbetales i fuldt omfang til andet er bevist."

Selskabet har i brev af 8/2 2021 til nævnet bl.a. bemærket:

"Ad. 'Påbud fra Finanstilsynet'.

Forsikrede anfører, at påbuddet fra Finanstilsynet af 14. august 2020, understreger hans anmodning om, at PFA skal udlevere den beregning, der ligger til grund for, at hele det ugaranterede tillæg skulle bortfalde. Derudover er det forsikredes opfattelse, at påbuddet bekræfter hans oplevelse af, at PFA har misligholdt sine forpligtelser overfor pensionskassens medlemmer og at der som følge heraf, ikke kan været tillid til, at PFA har forvaltet pensionskassens midler korrekt.

PFA er ikke enig i forsikredes udlægning af Finanstilsynets påbud. Påbuddet fra Finanstilsynet vedrører manglende overholdelse af informationsbekendtgørelsen § 5, stk. 1. og 3, da PFA i visse tilfælde ikke har udsendt fyldestgørende årsopgørelser til medlemmer af pensionskassen eller stillet de foreskrevne oplysninger om pensionsordningen til rådighed på Mitpfa.dk. Påbuddet indeholder ikke bestemmelser om, at PFA skal udlevere beregninger til pensionskassens medlemmer,

hvilket heller ikke ville være hjemlet hverken i informationsbekendtgørelsen eller i aftalen om bestandsoverdragelsen mellem PFA og Hempel.

Forsikrede har endvidere ikke været omfattet af den i påbuddet omtalte beregningsfejl, som omhandler fejl i pensionsprognosen for enkelte kunder.

PFA har i overensstemmelse med aftalen om bestandsoverdragelse lavet de årlige grupperegnskaber for pensionskassens medlemmer, men er ikke, i henhold til hverken aftalen eller referatet, forpligtet til at udlevere regnskabet til medlemmerne af pensionskassen. Der er tale om tekniske, aktuarmæssige beregninger.

Forsikrede anfører, at PFA har afvist at vise, hvordan forsikredes pension er beregnet, og hvordan PFA er kommet frem til, at det ugaranterede tillæg skal bortfalde. PFA skal hertil bemærke følgende: Forsikredes pension består af en garanteret andel og et ugaranteret tillæg (som nu er bortfaldet). Beregningen af forsikredes garanterede pension hviler på aktuarmæssige beregninger på et teknisk grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet. For så vidt angår det ugaranterede tillæg har PFA i brev af 16. juli 2020, tidligere dublet 6, grundigt redegjort for baggrunden for bortfaldet og herunder konkret dokumenteret dette med beregninger.

I forhold til forsikredes påstand om, at PFA ikke har forvaltet ordningen på en ordentlig måde og at der ikke kan være tillid til at PFA har forvaltet pensionskassens midler korrekt, skal PFA igen bemærke, at PFA ikke er enig i heri. PFA skal i øvrigt i den forbindelse bemærke, at forsikrede ikke har dokumenteret denne påstand.

Ad. 'PFA's overtagelse af J. C. Hempels Pensionskasse' og 'Forholdet mellem garanteret og ugaranteret pensionsudbetaling'.

Forsikrede anfører, at PFA ikke løbende har informeret om hvor stor en del af pensionen, der er ugaranteret. Forsikrede gør endvidere gældende, at PFA ikke har overholdt den del af aftalen, der er indgået mellem pensionskassen og PFA, der vedrører, at bonustildeling via forhøjelse af den garanterede del, vil blive anvendt til at nedbringe den ugaranterede del med samme kronebeløb.

PFA skal i forhold til førstnævnte bemærke, PFA har sendt oversigter til forsikrede frem til påbegyndelsen af udbetalinger i 2013, hvoraf det tydeligt fremgår, at ydelsen er delt op i en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg. PFA har ikke efterfølgende sendt oversigter, hvor det er angivet, hvilke dele af udbetalingen, der er garanteret hhv. ugaranteret. PFA's årlige meddelelser om det kommende års udbetalinger, som er sendt i udbetalingsperioden, indeholder alene information om den aktuelle ydelse og er ikke udtryk for tilsagn, der garanterer fremtidige pensionsudbetalinger af en vis størrelse.

Det fremgår tydeligt af referatet af 10. juni 2010 og den efterfølgende police fra PFA af september 2010, at det kun er en del af ydelsen, der er garanteret, og PFA har på intet tidspunkt efterfølgende haft en kommunikation til forsikrede, som kan tages til tilsagn for, at PFA har haft intention om at ændre i de oprindelig aftalte vilkår.

I forhold til sidstnævnte kan PFA afvise det af forsikrede anførte, jf. PFA's klagesvar nr. 1 af 15. juli 2020, hvoraf følgende fremgår:

'Det er korrekt, at den garanterede del er bonusberettiget. Af referatet fremgår det, at hvis afkastet var over 1,8 %, så ville der være overskud på de garanterede dele, og man ville så opskrive de garanterede dele mod, at de ugaranterede dele blev nedbragt på den måde, at den samlede pension eller dækning var uændret. I 2011 og 2012 var der overskud på de garanterede dele, og de garanterede pensioner blev derfor forhøjet og det ugaranterede tillæg nedbragt. Siden medio 2012 har PFA's depotrente på intet tidspunkt været højere end 2,0% (før PAL-skat). Af den grund har der de seneste år ikke været overskud på de garanterede dele.'

Forsikredes garanterede ydelse blev i 2011 forhøjet med 931 kr. årligt og i 2012 blev forsikrede garanterede ydelse forhøjet med 488 kr. årligt.

I forhold til forsikredes bemærkninger om bonustilskrivning på depotoversigterne, så har PFA ikke yderligere at tilføje, men henviser til PFA's indlæg af 11. december 2020.

Ad. 'Varsling'.

I forhold til forsikredes kommentarer til varslingen, så er PFA opmærksom på, at de afgørelser, som PFA henviser til i tidligere indlæg til ankenævnet, ikke vedrører fuldstændig den samme problemstilling, som er tilfældet i forsikrede situation. Det skyldes, at en sådan praksis, PFA bekendt, ikke findes. Imidlertid er det dog PFAs vurdering, at de retningslinjer for vurdering af et passende varsel, der fremgår af de nævnte sager, tilsvarende må gælde for væsentlige ændringer i pensionsudbetalinger."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Af referat fra ekstraordinær generalforsamling i J. C. Hempels Pensionskasse den 22/6 2010 fremgår bl.a.:

"Formanden mente ikke, at der var andre alternativer. ... Han lagde vægt på, at det ikke var en forringelse at overgå til PFA. Selv om tilsagnene fremover blev delt i en garanteret del og en ugaranteret del, mens de nu var formelt fuldt garanterede, var garanten i dag – pensionskassen – svag. Kassen havde været flere gange i rødt lys efter genopretningen.

...

1a) Pensionsregulativet tilføjes en ny bestemmelse om, at pensionerne udgør en garanteret del og en ugaranteret del. Den garanterede del svarer til den pension, der kan købes for de enkelte medlemmers formueandel på et forsikringsteknisk grundlag, hvor grundlagsrenten sænkes fra 3% hhv. 4,5% til 1,8%, og levetidsforventningerne forøges. På overgangstidspunktet kan intet medlem opnå en garanteret ydelse, der er højere end den nuværende. Den ugaranterede del fastsættes på overgangstidspunktet som forskellen mellem den nuværende ydelse fra pensionskassen og den garanterede del.

Den garanterede del vil være bonusberettiget. Ved bonustildeling vil overskud blive udloddet gruppevis til henholdsvis gruppen af ikke-pensionerede og gruppen af pensionerede medlemmer, så samtlige tilsagn i hver af de to grupper stiger med samme sats. Stigninger i den garanterede del vil forlods blive anvendt til at nedbringe den ugaranterede del med samme kronebeløb. Den ugaranterede del vil blive reguleret efter et grupperegnskab for hele ordningen.

...

[Det indklagede selskabs aktuar] forklarede de tekniske sammenhænge efter en overdragelse. Pensionskassen ville stadigvæk være en gruppe og det var gruppens samlede overskud, der ville danne basis for reguleringer. Da de garanterede dele forudsatte en rente på 1,8 % om året, forventede PFA at der ville opstå overskud. Dette ville blive anvendt til at opskrive de garanterede dele og nedskrive de ugaranterede dele, altså en gradvis sikring af tilsagnene. Hvert år ville man vurdere om tillægget var betryggende. Dette skete ved at sammenligne renten bag tillæggene i ordningen med PFA's forventede depotrenter. Disse ville være de samme, som PFA anvendte over for alle kunderne og ville være meldt offentligt ud. Modellen herfor havde været forhandlet med Finanstilsynet.

...

[Pensionskassens juridiske rådgiver, ekstern advokat] fortalte kort om den juridiske proces man havde været igennem. Hun erindrede om, at man i oktober 2009 havde varslet, at man håbede at nå hertil hvor man var i dag, men havde dengang troet at det ville gå hurtigere. Den lange proces skyldtes at man havde haft intense drøftelser med Finanstilsynet om modellen for overdragelsen. Finanstilsynet påså, at medlemmernes interesser ikke led skade. Man var nu endeligt nået dertil, at modellen opfyldte bestyrelsens krav og tilsynet havde nikked til modellen. De havde ikke forhåndsgodkendt den, fordi det gjorde Finanstilsynet aldrig.

...

[Pensionskassens aktuar] forklarede, at reguleringen bestod i, at man hvert år gjorde gruppens regnskab op og derefter beregnede den rente som gav sammenhæng mellem formuen og de ugaranterede tilsagn. Hvis denne rente var 0,75 % point lavere end PFA's forventede afkast, ville man hæve tillæggene og omvendt, hvis renten var højere.

I brev af 8/7 2010 fra J. C. Hempels Pensionskasse hedder det bl.a.:

"Ekstraordinær generalforsamling 22. juni 2010 - redegørelse for påtænkt overdragelse samt indsigelsesmulighed

...

Redegørelse for den påtænkte overdragelse

...

Ved den vedtagne ændring af pensionsregulativet blev der gennemført en ensretning af pensionskassens hidtidige vilkår, hvorefter pensionsregulativet fra ikrafttrædelsestidspunktet vil svare til PFA Pensions sædvanlige pensionsvilkår. Forud for denne ændring af pensionsregulativet var der nogle principielle forskelle på medlemmernes rettigheder under pensionskassen i forhold til de vilkår, som blev tilbudt af PFA Pension.

Under pensionskassens tidligere vilkår var pensionerne garanterede ydelser, og der ville således principielt ikke kunne ændres på pensionernes størrelse. Garantierne var til gengæld afhængige af, om garanten fremtidig ville have finanser til at opfylde garantierne, og da garanten var pensionskassen, som er under skærpet tilsyn fra Finanstilsynets side, har det undervejs i processen løbende været pensionskassens bestyrelses vurdering, at den økonomiske værdi af de garanterede ydelser er begrænset.

I modsætning hertil består pensionerne efter ændringen af pensionsregulativet samt efter en overdragelse til PFA Pension af en blanding af garanterede og ugaranterede ydelser. De ugaranterede ydelser vil derfor kunne nedsættes fra PFA Pensions side. Beregningen af størrelsen af de ugaranterede ydelser fra PFA Pensions side er baseret på PFA Pensions skøn over hvor stort af-

Ankenævnet for Forsikring

15.

95826

kast, der vil kunne skabes fremadrettet. PFA Pension har ikke hidtil været i en situation, hvor de har måttet nedsætte størrelsen af ugaranterede ydelser i forhold til sine øvrige kunder. Det er pensionskassens bestyrelses forventning, at de ugaranterede ydelser vil forblive på det niveau, som fremgår af de til budte vilkår."

Af brev af 27/9 2010 fra selskabet bilagt pensionsoversigt pr. 1/10 2010 fremgår bl.a.:

"Velkommen til PFA Pension

Den 17. september 2010 har Finanstilsynet godkendt at JC Hempel Pensionskasse bliver overdraget til PFA Pension. Beslutningen blev truffet af medlemmerne på den ekstraordinære generalforsamling JC Hempel Pensionskasse den 22. juni 2010.

Sammen med dette brev modtager du din police, der viser dine fremtidige pensionsforhold i PFA Pension.

...

Pensionsoversigt pr. 1.10.2010 - udbetaling af livrente

Hvis du går på pension den 1.9.2015

Din livsvarige livrente pr. år – garanteret¹

Dit tillæg pr. år – ikke garanteret²

Din samlede udbetaling

129.696 kr.

44.036 kr.

173.732 kr.

Af prognoseoversigt pr. 1/6 2013 fremgår bl.a.:

Prognoseoversigt pr. 1.06.2013 - udbetaling af livrente

Hvis du går på pension den 1.09.2013

Din livsvarige livrente pr. år – garanteret¹

Dit tillæg pr. år – ikke garanteret²

Din samlede udbetaling

119.808 kr.

40.680 kr.

160.488 kr.

Ankenævnet for Forsikring

16.

95826

Af udbetalingsbrev af 21/12 2013 fremgår bl.a.:

Din pensionsudbetaling i 2014

Du kan her se, hvor meget du får udbetalt i pension fra den 1. januar 2014

Ordning [REDACTED]

Udbetaling	13.374,00 kr.
Din samlede pension	13.374,00 kr.
A-indkomst	13.374,00 kr.
- skat	-5.348,00 kr.
Du får udbetalt	8.026,00 kr.

Af depotregnskab for 2015 fremsendt af selskabet den 5/1 2016 fremgår bl.a.:

Udbetaling og depot i 2015

I denne oversigt kan du se, hvad du har fået udbetalt i 2015, og hvad du har fået i rente på dit depot.

Police [REDACTED]

Kr.

Depot den 1/1 2015	2.187.044
Udbetalt pension	-160.488
Depottillæg	10.268
Gebyr	-696
Risikobonusudbetaling	42.303
Pensionsafkastskat	-6.255
Rente af depot	42.684
Depot den 31/12 2015	2.114.860

Rente af depot i 2015

Du har fået 2,00 procent i årlig rente før skat.

Der foreligger tilsvarende depotregnskaber for 2016, 2019 og 1/1-1/8 2020 og udbetalingsbreve for 2018, 2019, 2020 og 2021. Det fremgår, at klagerens udbetalinger til og med 2020 har udgjort 13.374 kr. om måneden (160.488 kr. om året) før skat.

Selskabet har i brev af 4/6 2020 til klageren bl.a. oplyst:

"Din pensionsudbetaling nedsættes

Det er nu 10 år siden, at J.C. Hempels Pensionskasse blev overdraget til PFA Pension. Pensionsudbetalingen har bestået af en garanteret udbetaling og et ugaranteret tillæg. Den garanterede udbetaling er en fast månedlig ydelse, som ikke kan falde.

Det ugaranterede tillæg bortfalder

Det ugaranterede tillæg bortfalder pr. 1. januar 2021. Det ugaranterede tillæg, der har været udbetalt hidtil, har været en slags forlodsbonus. Det blev oprindeligt beregnet ud fra en forventet forrentning på 3,5 procent efter skat. Det meget lave renteniveau og øgede krav til hensættelser betyder, at PFA ikke længere har mulighed for at udbetale det ugaranterede tillæg. Det ugaranterede tillæg på din ægtefælledækning bortfaldet også.

Din garanterede udbetaling er uforandret. Vi har vedlagt et opdateret pensionsbevis, så du har et overblik over dine pensionsforhold i PFA.

...

Hvorfor falder det ugaranterede tillæg bort?

Det ugaranterede tillæg har været en slags forlodsbonus, som blev indregnet, da pensionskassen i 2010 blev overdraget til PFA. Tillægget var baseret på en forventning om en fremtidig årlig forrentning på 3,5 procent efter skat. Dette er ikke opnået sidenhen, og det meget lave renteniveau og øgede krav til hensættelser betyder, at PFA ikke længere har mulighed for at udbetale det ugaranterede tillæg.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Depotrente efter PAL	2,97%	2,97%	2,03%	1,69%	1,69%	1,69%	1,27%	1,27%	1,69%	1,69%	1,69%
Forventet forrentning efter PAL	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%

Som det fremgår af tabellen, har depotrenten efter PAL-skat været lavere end forudsat ved overdragelsen af pensionskassen til PFA. Det betyder, at der er opstået et samlet underskud på ordningen. Det har været PFA's forhåbning, at renteniveauet ville stige igen, så tillæggene kunne fastholdes, men det vurderes ikke længere at være realistisk.

Kan tillægget komme igen?

I princippet kan der godt opstå mulighed for et tillæg igen, men det vil kræve, at det samlede underskud for alle medlemmer først bliver dækket, og at der igen opstår en situation, hvor der er udsigt til overskud fremover. Med det nuværende lave renteniveau er det desværre ikke særligt sandsynligt.

Har PFA ret til at nedsætte tillægget?

Ja. Da pensionskassen blev overdraget til PFA, blev der aftalt principper for, hvordan det ugaranterede tillæg skulle reguleres. I virkeligheden skulle PFA have nedsat tillægget allerede for år tilbage ifølge de aftalte principper, idet renteniveauet faldt kort efter overdragelsen. Men PFA valgte at fastholde tillæggene, da vi håbede, at renteniveauet ville stige igen. Desværre er renteniveauet kun faldet yderligere.

Kan pensionen falde yderligere på et senere tidspunkt?

Nej, det kan den ikke. Størrelsen på pensionen efter den 1. januar 2021 er garanteret.

Gælder det kun for mig eller for alle i pensionskassen?

Det ugaranterede tillæg bortfalder for alle tidligere medlemmer af pensionskassen mv., også pensionister og modtagere af ægtefællepension. Medlemmer, som stadig er i job, vil stadig få den garanterede udbetaling, som de er blevet stillet i udsigt.

...

Pensionsoversigt pr. 1.5.2020 - udbetaling af livrente

Din pension den 1. maj 2020

Din livsvarige livrente pr. år – garanteret¹

Dit tillæg pr. år – ikke garanteret – **Bortfalder 1.1.2021²**

Din samlede udbetaling indtil 1.1.2021

Din samlede udbetaling fra og med 1.1.2021

119.795 kr.

40.693 kr.

160.488 kr.

119.795 kr.

Klageren har i brev af 5/7 2020 til selskabet bl.a. anført:

"Det er med meget stor forundring, at jeg har læst jeres brev, hvor I varsler om nedsættelse af min livrente per 1/1 2021, dvs. den ikke-garanterede del (tillæggene) bortfalder helt per 1 januar 2021. Det er en meget kraftig og fuldstændig udokumenteret reduktion, som for mit vedkommende er en indkomstnedgang på 25%. Det er betragteligt, når man er pensionist uden mulighed for at kunne rette op på situationen.

Jeg klager hermed over PFA's udmelding og beslutning. Varslingen er meget kort taget i betragtning den indvirkning, som PFA's beslutning har på min fremtid.

På en ekstraordinær generalforsamling d. 22/6 2010, blev medlemmerne af J.C. Hempels Pensjonskasse stillet en helt anden situation i udsigt end den som varsles i jeres brev af 4/6 2020. Tilstedeværende var PFA aktuar ... Referatet af den ekstraordinære generalforsamling blev skrevet af advokatfirma ...

På denne generalforsamling blev medlemmerne informeret om, at pensionerne efter overdragelsen ville bestå af en garanteret del og en ikke-garanteret del – modsat tidligere, hvor hele pensionen var garanteret. Det vakte en del bekymringer, og resulterede i mange spørgsmål.

Under generalforsamling, hvor overdragelsen og ændringerne i pensionsregulativet skulle godkendes/vedtages, blev medlemmerne stillet i udsigt, at den garanterede del vil være bonusberettiget. Det betød, at stigninger i den garanterede del ville blive anvendt for at nedbringe den ikke-garanterede del med samme kronebeløb. Med andre ord, den ikke-garanterede del af pensionen kunne blive reguleret ned for at øge den garanterede del. PFA forventede også, at der vil opstå overskud på de garanterede dele. Desuden ville den ikke-garanterede del af pensionerne blive reguleret årligt. Dette er ikke sket, forholdet mellem den garanterede og ikke-garanterede del har været fastfrosset i den tid, jeg har fået udbetalt pension.

PFA's aktuar tilføjede endda at 'det ikke ville være nødvendigt med reduktion af tillæggene' (den ikke-garanterede del), og at PFA aldrig havde været i en situation, hvor tillæggene var blevet ned-sat. Der blev aldrig nævnt, at tillæggene kunne/ville bortfalde helt.

PFA giver Hempels pensionister en uacceptabel behandling, og det er stik modsat det, som blev sagt af PFA og skrevet ved generalforsamlingen i 2010.

Til jeres begrundelse vedr. det lave renteniveau og øgede krav til hensættelser, kan jeg kun konstatere, at renten i 2010 allerede var lav. Såfremt, det som oplyst er rigtigt, at PFA har regnet med en depotrente på 3,5% i alle årene kan man vel kun konstatere, at dette fra starten har været en urealistisk rente, og kan sætte overtagelsen af J.C. Hempels Pensionskasse og den senere administration i et dårligt perspektiv.

Bortfaldet af den ikke-garanterede del af min pension kommer med kort varsel og uden dokumentation. I årene 2010-2020 har PFA på intet tidspunkt reguleret eller advaret om, at der kunne komme problemer med den ikke-garanterede andel af pensionen. I det hele taget har det slet ikke været muligt, hverken på mit PFA eller på Pensionsinfo at se nogen oplysninger om pensionsordningen. Min opfattelse er derfor, at jeg er misinformeret af PFA. Jeg har modtaget et depotregnskab for 2015 og 2016 samt ét for 2020 efter henvendelse til min PFA rådgiver ... 22.6.2020. I ingen af tilfældene findes en antydning af at det ikke-garanterede tillæg er i fare for at bortfalde.

I min henvendelse til [rådgiver] bad jeg desuden om dokumentation for bortfaldet af den garanterede pensionsdel. **Dette er ikke modtaget, og jeg gentager derfor kravet.** Det pludselige bortfald af den ikke-garanterede del peger på misligholdelse af min pensionsordning."

Af brev af 16/7 2020 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Med nærværende brev ønsker vi hermed at uddybe baggrunden for bortfaldet af tillægget og tilvejebringe den efterspurgte dokumentation.

...

Siden overdragelsen har der været meget store rentefald, således at vi i dag har et renteniveau omkring nul. PFA's depotrente har ikke været over 2,0 % siden midten af 2012, og der er oparbejdet et betydeligt underskud på den samlede ordning. Dette uddybes herunder.

Hempels medlemmer fik gunstige vilkår ved overdragelsen til PFA

...

Den *garanterede* del i PFA blev beregnet ud fra det beregningsgrundlag, som PFA dengang også anvendte for nye pensionsordninger i gennemsnitsrente til andre kunder. Det betyder, at den *garanterede* pension og de *garanterede* forsikringsdækninger, som Hempels medlemmer fik i PFA, havde præcis samme størrelse som de ville have for enhver anden kunde, der på samme tidspunkt fik oprettet en pensionsordning i PFA (med samme valg af pensionstyper og dækninger og med samme præmiebetaling og samme depotstørrelse).

Beregningsen af de *garanterede* dele hvilede på en såkaldt opgørelsesrente på 1,8 %. Denne rentesats er lavere end de afkastforventninger, PFA dengang havde. Det er et lovkrav, at man skal anvende forsigtige (dvs. lave) renteforudsætninger ved beregning af garanterede pensioner.

Derudover fik Hempels medlemmer som nævnt *ugaranterede* tillæg til pensionerne og forsikringsdækningerne, således at de samlede pensioner og dækninger, dvs. summen af de garanterede dele og de ugaranterede tillæg, var af samme størrelse som inden overdragelsen.

Ved overdragelsen blev det beregnet, at det ville kræve en fremtidig årlig forrentning på ca. 3,50 % (efter pensionsafkastskat) af de *samlede* depoter og de forventede præmier for at opnå de *samlede* pensioner og dækninger for alle medlemmer. Dette passer med, at ordningerne i pensionskassen hovedsageligt var oprettet på baggrund af rentesatser på 3 %/4,5 %.

De 3,50 % svarede netop til gennemsnittet af PFA's daværende *forventede* depotrenter efter pensionsafkastskat over en 10-årig periode frem til 2020. Depotrenten er den rente, som ordningernes depoter (opsparinger) forrentes med. Således hang beregningsforudsætningerne for de *samlede* pensioner og dækninger fint sammen med PFA's forventninger til depotrenterne. Men de ugaranterede tillæg hvilede altså således på nogle forudsætninger om en *fremtidig* forrentning af en vis størrelse, som PFA dengang ikke kunne forudsige, men alene kunne have forventninger til. Forventningerne var fastsat ud fra de fælles forudsætninger om afkast, som man dengang brugte i hele branchen ved udarbejdelse af pensionsprognoser.

...

Andre kunder i PFA, der tegnede ordninger i gennemsnitsrente på samme tid, fik ikke nogen ugaranterede tillæg, men havde alene en ret til bonus, som er en generel ret ved den type pensionsordninger.

...

Den samme ret til bonus på den garanterede del fik Hempels medlemmer også. Det blev dog aftalt, at en eventuel forhøjelse af de garanterede dele som følge af bonus om muligt skulle medføre en tilsvarende nedjustering af det ugaranterede tillæg, så den samlede pension og de samlede forsikringsdækninger for hvert medlem blev bevaret. I 2010 og 2011 var der overskud i forhold til de garanterede dele, og disse blev da også forhøjet i foråret 2011 og foråret 2012.

...

Hempels medlemmer fik altså et ugaranteret tillæg, som havde karakter af 'forlodsbonus', dvs. der blev aftalt et niveau for udbetalinger ud over de garanterede pensioner og dækninger, som byggede på nogle forudsætninger om den fremtidige forrentning. Andre kunder ville alene få bonus i det omfang, forudsætningerne faktisk blev indfriet. Som følge af renteutviklingen har det desværre ikke været tilfældet.

Forudsætningerne for tillægget er ikke længere til stede

...

Siden overdragelsen er renteniveauet faldet betragteligt. Renten på en 10-årig statsobligation var ved overdragelsen i 2010 på 2,4 %. Her, knap 10 år senere, var den i starten af juli 2020 faldet til -0,3 %, dvs. den er nu negativ.

PFA's depotrenter er tilsvarende blevet nedsat og har i perioden 2011-2020 gennemsnitligt udgjort ca. 1,8 % efter pensionsafkastskat. Det betyder, at forrentningen af depoterne overordnet set har været på niveau med den forrentning, der indgik i beregningen af de *garanterede* pensioner og forsikringsdækninger. Derimod har depotrenterne ikke været tilstrækkelige til at kunne finansiere de ugaranterede tillæg, der siden overdragelsen er udbetalt til de pensionerede medlemmer. Således har de ugaranterede tillæg givet anledning til betydelige årlige underskud.

I henhold til de aftalte vilkår ved overdragelsen skulle de ugaranterede tillæg hvert år reguleres ud fra en særlig, teknisk beregning af den rente, der ville være nødvendig for at depoterne og de aftalte præmier samlet set skulle hænge sammen med de samlede pensioner beregnet for alle medlemmer i ordningen. Der skulle i den beregning tages højde for et eventuelt underskud på ordningen. Som udgangspunkt skulle den beregnede rente ligge inden for et spænd på 0,75 % i forhold til gennemsnittet af PFA's forventede fremtidige depotrentesatser for de efterfølgende 10 år. Hvis den beregnede nødvendige rente var *højere*, ville det give anledning til en nedsættelse af de ugaranterede tillæg, da en højere nødvendig rente betyder, at depoterne og præmierne ikke er store nok til at kunne dække både underskuddet og de samlede ydelser med den *forventede* fremtidige forrentning.

Beregnungen i 2020 viser, at den nødvendige rente udgør 6,0 %. Til sammenligning udgør PFA's forventede gennemsnitlige depotrente efter pensionsafkastskat for de næste 10 år 2,3 %. Den nødvendige rente er således langt højere end den forventede depotrente, selv efter et tillæg på 0,75 %.

Ifølge aftalen skulle det ugaranterede tillæg i denne situation nedsættes til et niveau, som ville få beregningen til at gå op, hvis renten blev sat lig med den forventede gennemsnitlige depotrente efter pensionsafkastskat med et tillæg på 0,5 %, dvs. en rente på 2,3 % + 0,5 % = 2,8 %. Selv med en nedsættelse af de ugaranterede tillæg til nul går regnestykket ikke op med denne rente. Hvis regnestykket skulle gå op, ville de *samlede* pensioner skulle nedsættes til et lavere niveau end de *garanterede* pensioner, dvs. de ugaranterede tillæg skulle være negative. Men det kan vi naturligvis ikke. Derfor nedsættes de ugaranterede tillæg til nul."

I brev af 14/8 2020 fra Finanstilsynet til selskabet hedder det bl.a.:

"Påtale for manglende årsoversigter og påbud om at sikre proces for årsoversigter fremadrettet

Afgørelse

Finanstilsynet påtaler, at PFA Pension (herefter PFA) i strid med § 5, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler ikke gennem fem år i årene 2015-2019 udsendte årsoversigter og heller ikke stillede oplysningerne om pensionsordningen løbende til rådighed for pensionstagerne på Mit PFA.

Finanstilsynet påbyder samtidig PFA at rette op på processer, forretningsgange og ansvarsfordelelinger, så det sikres, at PFA overholder sine informationsforpligtelser i medfør af § 5, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler.

Endelig påbyder Finanstilsynet PFA at informere samtlige pensionstagerne, som har været omfattet af beregningsfejlen, om at der har været en fejl i deres pensionsprognoser.

Fristen for efterlevelse af påbuddene er tre måneder fra dato. Dokumentation for efterlevelse skal sendes til Finanstilsynet.

Baggrund

Firmapensionskassen for I:C Hempel A/S har været under afvikling siden 1993 og blev pr. 1. oktober 2010 overdraget til PFA. Ved overdragelsen var der 184 pensionskunder, hvoraf de 55 var eventuelle (pensionstagere i opsparingsfasen). Pr. 1. maj 2020 er der 147 kunder tilbage, hvoraf kun 21 er eventuelle.

I foråret 2020 klagede en pensionstager fra den tidligere firmapensionskasse til Finanstilsynet, fordi pensionstager i flere år ikke havde modtaget årsoversigter og nu havde opdaget, at beregningen af den forventede pension var lavere end tidligere år, uden dette var forklaret. Pensionstageren oplyste samtidig, at PFA's kundeklageenhed ikke besvarede henvendelser om problematikken, og der derfor ikke kunne fås nogen forklaring fra PFA.

PFA's redegørelse

PFA har oplyst, at selskabet af IT-integrationsmæssige årsager ikke været i stand til at vise oplysningerne om pensionsordningerne på Mit PFA. Samtlige pensionskunder modtog derfor årsoversigter fra PFA, enten via e-Boks eller med fysisk post, afhængig af det enkelte medlems valg. Alle pensionstagere fik deres årsoversigt på den vis til og med for året 2013, dvs. den årsoversigt, der blev udsendt i foråret 2014.

Herfra har kun de aktuelle pensionstagere (pensionstagere i udbetalingsfasen) modtaget årsoversigter med oplysninger om deres pensionsordning. De eventuelle pensionstagere skulle selv ringe ind og bede om oplysningerne.

PFA bliver først opmærksom på fejlen med de manglende årsoversigter i november 2019. PFA kan ikke redegøre for, hvorfor de eventuelle pensionstagere ikke har fået årsoversigter, eller hvorfor problematikken ikke er blevet kommunikeret bredere ud i de ansvarlige afdelinger.

I november 2019 blev PFA endvidere opmærksom på, at der havde været fejl i beregningerne af prognoserne af pensionerne for de eventuelle pensionstagere. En kunde havde henvendt sig og undret sig over, at det ugaranterede pensionstillæg pludselig var blevet mindre. Det pensionstillæg, kunden havde fået oplyst i 2019, var imidlertid det korrekte beløb. PFA opdagede, at der var beregningsfejl i prognoserne på 13 policer, fordelt på 10 ud af de 21 eventuelle pensionskunder. Fejlen betød, at 8 pensionstagere fik oplyst en højere forventet ydelse, og 2 pensionstagere fik oplyst for lave forventede ydelser. Fejlene lå på afvigelser mellem -1% og op til +13%.

PFA havde i slutningen af maj 2020 ikke kontaktet kunderne, da man har valgt at samle kommunikationen med andre budskaber, der skal sendes ud inden sommerferieperioden.

Retligt grundlag

Forsikringsselskabet skal årligt oplyse forsikringstageren om bl.a. størrelsen af forsikringsydelserne og tilbagekøbsværdien, samt fripoliceværdien. Forsikringsselskabet kan i stedet for den årlige årsoversigt vælge at give forsikringstagerne adgang løbende på f.eks. en passwordbeskyttet hjemmeside tilegnet den enkelte kunde. Dette følger af bekendtgørelse nr. 1132 af 17. november 2006 om information om livsforsikringsaftaler, § 5, stk. 1 og 3.

Dertil følger det af § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1143 af 15. november 2019 om god skik for forsikringsdistributører, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet finder, at de manglende årsoversigter udgør en betydelig og klar overtrædelse af informationsbekendtgørelsen gennem fem år, uanset det begrænsede antal pensionstagere, som har været omfattet af fejlen. PFA har hverken udsendt oversigterne årligt eller givet pensionstagerne adgang til oplysningerne på Mit PFA. Dette har stået på i fem år, selvom der har været viden i organisationen om, at pensionstagerne selv måtte ringe ind for at få oplysningerne tilsendt.

På den baggrund påtaler Finanstilsynet, at PFA i strid med § 5, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler ikke gennem fem år i årene 2015-2019 udsendte årsoversigter og heller ikke stillede oplysningerne om pensionsordningen løbende til rådighed for pensionstagerne på Mit PFA.

PFA har ikke kunnet lokalisere, hvordan fejlen er opstået og er vedblevet med at kunne foregå. Finanstilsynet finder på den baggrund, at der er risiko for, at en tilsvarende overtrædelse vil kunne forekomme i forhold til andre mindre pensionskasser, som PFA enten administrerer eller har opkøbt, og som ikke har kunnet integreres i selskabets primære IT-system.

Finanstilsynet påbyder derfor PFA at rette op på processer, forretningsgange og ansvarsfordelinger, så det sikres, at PFA overholder sine informationsforpligtelser i medfør af § 5, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse om information om livsforsikringsaftaler.

Finanstilsynet har endvidere konstateret, at der har været fejl i de prognoser for pensionen, som er blevet udarbejdet til de eventuelle pensionstagere. Dette blev også opdaget i november 2019. Uanset at der er tale om et mindre antal pensionstagere, finder Finanstilsynet, at selskabet burde have kontaktet pensionstagerne for at gøre dem opmærksom på, at deres prognoser med sikkerhed ikke kunne være vejledende for, hvad de ville få udbetalt når de startede pensionsudbetalingerne op.

Når pensionstagere nærmer sig pensionsalderen, er det oplagt at orientere sig prognoserne for pensionsydelse, således at man som pensionist kan indrette sine forventninger og dispositioner for seniorlivet derefter. Selvom en prognose for et ugaranteret tillæg ikke er udtryk for en sikker udbetaling, så finder Finanstilsynet desuagtet, at et pensionsselskab bør kontakte deres pensionstagere, hvis selskabet konstaterer, at der er fejl i beregningerne og at de prognoser, de har oplyst til kunderne, derfor har været fejlbehæftet.

Det forhold, at selskabet forventer at skulle udsende andre budskaber på et senere tidspunkt til pensionstagerne, ændrer ikke på Finanstilsynets vurdering.

Derfor påbyder Finanstilsynet PFA at informere samtlige pensionstagere, som har været omfattet af beregningsfejlen, om at der har været en fejl i deres pensionsprognoser. Dette er for at sikre at PFA handler redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører § 4, stk. 1."

Nævnet udtaler:

Klageren havde frem til 2010 en pensionsordning i gennemsnitsrente med garanterede ydelser i J. C. Hempels Pensionskasse. På ekstraordinær generalforsamling i pensionskassen den 22/6 2010 blev det besluttet, at alle pensionsordninger i pensionskassen skulle overdrages til det indklagede selskab. Pensionskassens økonomi var usikker, og de individuelle garantier i pensionsordningerne afhang af pensionskassen og var derfor i realiteten svage. Overdragelsen blev gennemført pr. 1/10 2010.

I det indklagede selskab bestod pensionerne herefter af en garanteret del og et ugaranteret tillæg. Den garanterede del blev oprettet på et 1,8 %-rentegrundlag med opdaterede levetidsforudsætninger og udgjorde størrelsesmæssigt den pension, som medlemmets formueandel i pensionskassen gav mulighed for at "købe" på dette forsikringstekniske grundlag i selskabet. På overgangstidspunktet blev det ugaranterede tillæg fastsat således, at summen af den garanterede del og det ugaranterede tillæg svarede til de hidtidigt garanterede ydelser. Dette svarede til en nødvendig fremtidig forretning af depotet på ca. 3,5 %, svarende til selskabets forventede fremtidige depotrente. Eventuel, fremtidig bonus på den garanterede del ville føre til, at det ugaranterede tillæg blev nedskrevet tilsvarende krone for krone. Det ugaranterede tillæg ville herudover kunne nedsættes (eller forøges) på baggrund af selskabets skøn over det fremtidige afkast. Man ville hvert år vurdere, om det ugaranterede tillæg var betryggende, dels ved at udarbejde et grupperegnskab, dels ved at sammenligne den nødvendige rente for tillægget med selskabets forventede depotrente. For klagerens vedkommende udgjorde det ugaranterede tillæg på overgangstidspunktet ca. 25 % af den samlede pension.

Den 1/9 2013 påbegyndte klageren udbetaling af sin livrente. Han fik herefter udbetalt 160.488 kr. årligt. Af prognoseoversigt pr. 1/6 2013 fremgår det, at den garanterede del efter prognosen udgjorde 119.808 kr., og det ugaranterede tillæg udgjorde 40.680 kr.

Ved brev af 4/6 2020 meddelte selskabet, at det ugaranterede tillæg bortfaldt pr. 1/1 2021. Selskabet oplyste i brevet, at det oprindelige tillæg svarede til en forventet forrentning af depotet på 3,5 % efter skat, men at depotrenten vedvarende havde været lavere. Det havde været selskabets forhåbning, at renteniveauet ville stige igen, men dette vurderedes ikke længere

realistisk. I virkeligheden burde selskabet have nedsat tillægget allerede for år tilbage ifølge de aftalte principper, da renteniveauet faldt kort efter overdragelsen. Selskabet oplyste i brev af 16/7 2020, at beregningerne i 2020 viste, at den nødvendige, fremtidige forrentning af den samlede pensionsordning for at opretholde tillægget nu udgjorde 6,0 % og således var langt højere end den forventede depotrente, som var 2,3 % for de næste 10 år. Selv med en nedsættelse af tillægget til 0 kr., ville regnestykket på grund af underskud ikke hænge sammen, og derfor var det nødvendigt at nedsætte tillægget til 0 kr. De garanterede pensioner kunne ikke nedsættes.

Klageren har anført, at selskabets fjernelse af det ugaranterede tillæg sker med for kort varsel og på et udokumenteret grundlag, idet selskabet alene fremkommer med overordnede betragtninger angående renteutviklingen i samfundet. Selskabet bør – henset til den drastiske nedskæring i pensionen – fremlægge konkrete beregninger og det årlige grupperegnskab, som selskabet ved overdragelsen har forpligtet sig til at udarbejde, jf. generalforsamlingsvedtagelsen: "Den ugaranterede del vil blive reguleret efter et grupperegnskab for hele ordningen".

Klageren har videre anført, at selskabet gennem årene ikke har informeret ham om pensionsordningens økonomi, om grupperegnskabet eller om, at udbetalingerne var i fare for at blive nedsat med kort varsel. Der har ikke været information tilgængelig på Pensionsinfo eller MitPFA, og selskabet har derved tilsidesat branchens almindelige oplysningspraksis. Selskabet har heller intet meddelt om andelen af den ugaranterede pensionsudbetaling i den årlige udbetalingsoversigt. Tværtimod er det fremgået af de sporadiske depotregnskaber – som han efter særskilt anmodning har modtaget for 2015, 2016 og 2020 – at der er tilskrevet bonus. Efter gængs definition er bonus udtryk for, at selskabet giver forsikrede andel af et opnået overskud. Dette antyder, at pensionsordningen er i god gænge. Han har haft en naturlig forventning om, at den ugaranterede pensionsudbetaling var sikret og eventuelt konverteret til garanteret udbetaling, og dette sår tvivl om, hvorvidt pensionsordningen virkelig har været nødlidende i flere år. Den 14/8 2020 fik selskabet påbud fra Finanstilsynet, fordi selskabet ikke havde overholdt sine informationsforpligtelser. Dette indikerer, at selskabet generelt har misligholdt sine forpligtelser over for pensionskassens medlemmer og ikke har fulgt god skik.

Klageren kræver, at selskabet genoptager udbetalingen af det ugaranterede tillæg og pålægges at informere om pensionsordningen på en fyldestgørende måde.

Selskabet har anført, at klageren fra begyndelsen har været bekendt med, at pensionen indeholdt en garanteret ydelse og et ugaranteret tillæg. Dette fremgik af informationen i forbindelse med generalforsamlingen i 2010 og af pensionsoversigter fra 2010, 2012 og 2013, hvor beløbene var specificeret. Den efterfølgende kommunikation har ikke ændret på dette vilkår. Den omstændighed, at klageren i perioden 2013-2019 alene modtog kortfattede årsoversigter med angivelse af udbetalingens størrelse – uden at det blev specificeret, hvor stor en del af udbetalingen, der var garanteret – kan ikke føre til, at han har fået en berettiget forventning om, at hele udbetalingen var blevet garanteret. Årsoversigter er ikke tilsagn om, at udbetalingerne også i efterfølgende år vil blive opretholdt med samme beløb.

Selskabet har videre anført, at selskabet har givet klageren et varsel på 6 måneder om bortfaldet af det ugaranterede tillæg, og at et sådan varsel må anses for tilstrækkeligt og i overensstemmelse med god skik.

Selskabet har også anført, at det blev oplyst under generalforsamlingen i 2010, at det ville kræve en nødvendig minimumsforrentning på ca. 3,5 % efter skat af de samlede depoter at fastholde det ugaranterede tillæg, hvilket svarede til selskabets daværende depotrenteforventninger, der var fastsat ud fra branchens fælles forventninger til afkast. Selskabet har ikke på noget tidspunkt tilkendegivet, at tillægget vedvarende ville blive udbetalt, og det forhold, at selskabet ikke årligt har reguleret det ugaranterede tillæg, ændrer ikke på selskabets ret til at lade det bortfalde i sin helhed i 2020. Der kan ikke af referatet eller andet udledes en forpligtelse for selskabet til at nedsætte tillægget årligt, hvis afkastet er utilstrækkeligt. At tillægget ikke er blevet nedsat tidligere, har blot betydet, at de forsikrede har fået højere udbetalinger i årene frem til 2020, end de ellers ville have fået, og medlemmerne er blevet stillet gunstigere end det, der blev gennemgået og vedtaget på generalforsamlingen i 2010. Tillægget har karakter af en forlodsbonus, og det følger af retspraksis, at et forsikringsselskab, der i en periode har tilskrevet

bonus, ikke af den grund er forpligtet til at vedblive med dette. Selskabet har lavet de årlige grupperegnskaber for pensionskassens medlemmer i overensstemmelse med overdragelsesaftalen, men der er tale om tekniske, aktuarmæssige beregninger, og selskabet er ikke forpligtet til at udlevere disse til medlemmerne.

Selskabet har endvidere anført, at de "risikobonusudbetalinger" eller "bonusudbetalinger", der fremgår af depotregnskaberne, dækker over forsikringstekniske tilskud til depotet på grund af underskud. Selskabet erkender, at betegnelsen ikke er retvisende og i stedet eksempelvis burde have været "tekniske depottilskud", men selskabet har ikke derved misinformeret om pensionsordningens økonomi. Selskabet beklager, at det ikke i tilstrækkelig grad har fremsendt årlige opgørelser, og har som følge af Finanstilsynets påbud rettet op. At der ikke har været adgang til information på Pensionsinfo eller MitPFA skyldes IT-integrationsmæssige forhold, og der kan ikke ud af informationsbekendtgørelsen udledes en forpligtelse for selskabet til at stille oplysninger til rådighed på disse platforme. Selskabet har anført, at det har forvaltet ordningen på en ordentlig og ansvarlig måde.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at pensionsordningens aftalegrundlag og virkemåde giver selskabet mulighed for at lade pensionens ugaranterede tillæg bortfalde i sin helhed, hvis afkastet for gruppen af policer og den forventede fremtidige depotrente er utilstrækkelig til at opretholde tillægget. Det udtrykkes også i omtalen af tillægget som ugaranteret.

Nævnet finder, at selskabet med det fastsatte varsel på et halvt år har været berettiget til at lade pensionens ugaranterede tillæg bortfalde, uanset at selskabet i en årrække fra 2010 til 2020 ikke har foretaget nedsættelser af tillægget på trods af, at omstændighederne vedrørende pensionsordningernes afkast og den forventede depotrente gav selskabet mulighed for at foretage nedsættelse på et tidligere tidspunkt. Det forhold, at tillægget har været uændret i en årrække, kan ikke i sig selv forpligte selskabet til at fortsætte med samme tillæg eller kun i begrænset omfang at nedsætte tillægget, ligesom det ikke i sig selv kan bibringe klageren en berettiget forventning om, at tillægget også vil blive udbetalt fremover.

Nævnet finder efter gennemgangen af sagen, at klageren – henset til selskabets redegørelser – ikke har sandsynliggjort, at de økonomiske omstændigheder for pensionsordningen ikke giver selskabet retmæssigt grundlag for at lade det ugaranterede tillæg bortfalde i sin helhed. Selskabet har blandt andet i breve af 4/6 2020 og 16/7 2020 redegjort for de økonomiske omstændigheder, som gør, at forudsætningerne for at opretholde tillægget ikke længere er til stede. Det er blandt andet oplyst, at depotrenten i alle år siden 2010 har været lavere end den forudsatte forrentning på 3,5 % efter skat. Det er også oplyst, at det fremadrettet vil forudsætte en nødvendig rente på 6 % at fastholde det ugaranterede tillæg, og at dette ikke er realistisk. Nævnet har ikke grundlag for at pålægge selskabet at fremlægge aktuarmæssige beregninger eller grupperegnskaber til klageren. Nævnet bemærker, at Finanstilsynet fører tilsyn med blandt andet pensionselskaberne og herunder påser, at selskaberne overholder reglerne om beregning og fordeling af realiseret resultat til pensionskunderne.

Spørgsmålet er herefter, om selskabet i forløbet har ydet klageren den information, som han efter omstændighederne burde have fået, og hvis dette ikke er tilfældet, om selskabet på den baggrund kan tilpligtes at fortsætte med at udbetale pensionsordningens ugaranterede tillæg til klageren.

Nævnet bemærker, at Finanstilsynet den 14/8 2020 har påtalt over for selskabet, at visse pensionstagere i årene 2015-2019 ikke har modtaget årsoversigter med oplysninger om deres pensionsordning, medmindre de selv ringede ind og bad om oplysningerne. Kunderne havde heller ikke havde adgang til oplysningerne på MitPFA. Finanstilsynet fandt, at de manglende årsoversigter udgjorde en betydelig og klar overtrædelse af informationsbekendtgørelsen gennem fem år.

Af bekendtgørelse nr. 1132 af 17/11 2006 om information om livsforsikringsaftaler følger det af § 5, stk. 1, nr. 1, at forsikringsselskabet under aftalens løbetid årligt skal oplyse forsikringstageren om "størrelsen af forsikringsydelserne og om bonussituationen samt, i hvilket omfang bonus er garanteret".

Nævnet lægger til grund, at klageren i perioden fra sin pensionering den 1/9 2013 til selskabets brev af 4/6 2020 ikke har modtaget oplysninger fra selskabet om, hvor stor en andel af hans løbende udbetalinger, der var garanteret, og hvor stor en andel, som var ugaranteret og dermed kunne bortfalde. Han har heller ikke kunnet tilgå sådanne oplysninger på Pensionsinfo eller MitPFA. Selskabet har ikke før brevet af 4/6 2020 informeret klageren om, at der havde oparbejdet sig et betydeligt underskud på ordningen over en årrække, og at man havde befundet sig i en forhåbning om, at renteniveauet igen ville stige, så tillægget kunne fastholdes. Nævnet finder, at det i flere år må have stået selskabet klart, at der var stor risiko for, at ordningens ugaranterede tillæg ville bortfalde helt eller delvist. Nævnet finder, at selskabets information til klageren har været klart mangelfuld angående pensionens ugaranterede tillæg.

Nævnet finder imidlertid efter en samlet vurdering, at selskabets mangelfulde information til klageren ikke kan føre til, at selskabet – på erstatningsretligt grundlag eller som følge af principper om berettigede forventninger – er forpligtet til at fortsætte med løbende at udbetale det ugaranterede tillæg til klageren efter den 1/1 2021.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren ikke har bevist, at han har lidt et tab. Det forhold, at tillægget bortfalder, udgør en skuffet forventning, som efter almindelig erstatningsretlig praksis ikke berettiger til erstatning.

Nævnet har videre lagt vægt på, at klageren var informeret om pensionsordningens virkemåde i forbindelse med overdragelsen af pensionsordningen i 2010, herunder om mulighederne for nedsættelse af tillægget ved svigtende forretning af pensionsordningen i forhold til det forventede. I pensionsoversigterne frem til 2013 var det oplyst, hvilken fordeling der var mellem garanteret del og ugaranteret tillæg. Klageren har således været bekendt med, at det ugaranterede tillæg på pensioneringstidspunktet i 2013 udgjorde ca. 25 %, og at dette på et senere tidspunkt kunne nedsættes eller bortfalde ved svigtende forretning af pensionsordningen. Nævnet bemærker, at det må anses for almindeligt kendt, at renteniveauet i samfundet gennem en lang periode har været faldende og i adskillige år har været ganske lavt.

Ankenævnet *for* Forsikring

30.

95826

Nævnet bemærker, at der i selskabets korrespondance til klageren ikke ses at være tilkendegivelser, der rimeligvis kan opfattes som et tilsagn om, at den garanterede andel af klagerens pension var steget.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen
formand